

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

**80 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2020

Наукове видання

Збірник тез доповідей 80 наукової конференції викладачів академії
7 – 8 травня 2020 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 15 від 05.05.2020 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова Єгоров Б.В., д.т.н., професор
Заступник голови Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор
Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор
Бурдо О.Г., д.т.н., професор
Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор
Гапонюк О.І., д.т.н., професор
Жигунов Д.О., д.т.н., доцент
Іоргачова К.Г., д.т.н., професор
Капрельянц Л.В., д.т.н., професор
Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.
Косой Б.В., д.т.н., професор
Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор
Мардар М.Р., д.т.н., професор
Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор
Павлов О.І., д.е.н., професор
Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент
Станкевич Г.М., д.т.н., професор,
Савенко І.І., д.е.н., професор,
Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор
Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,
Ткаченко О.Б., д.т.н., професор
Хобін В.А., д.т.н., професор,
Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор
Черно Н.К., д.т.н., професор

— аудит використання сучасних методів управління полягає у ефективності та результативності політики та методів управління, що є в пріоритеті, полягає у використанні сучасних комп'ютерних технологій та технологій зв'язку.

— аудит ефективності управління інформаційними технологіями – своєчасність, повнота та достовірність необхідної інформації, що забезпечує процес ефективного прийняття управлінських рішень залежить від обраного програмного забезпечення.

— аудит професійного рівня управлінців полягає в оцінці організаційної культури апарату управління підприємства та якості його професійного спілкування, в оцінюванні процедури прийняття ефективних управлінських рішень та процесу їх реалізації.

В сучасних ринкових умовах зростання рівня конкуренції на ринку збуту продукції, аудит вхідних бар'єрів (бар'єрів входу) виступає напрямком перевірки при проведенні аудиту ефективності діяльності підприємства. Вхідні бар'єри – це фактори, що не дають змоги новим конкурентам проникнути у галузь або вийти на новий ринок збуту продукції. Бар'єри входу виступають однією із форм конкурентної боротьби для збереження та закріплення конкурентних переваг. Суть цих бар'єрів полягає у достатньо високому розмірі витрат, що пов'язані з виходом нових підприємств на ринок збуту продукції та ставить під загрозу окупність таких інвестицій. Вхідні бар'єри фактично збільшують ризик для нових підприємств галузі. Дуже важливо правильно ідентифікувати такі бар'єри входу для стратегічного розвитку підприємства.

Аудитору під час проведення аудиту управлінської діяльності слід перевірити відповідність стратегічних цілей підприємства для виходу на світовий ринок збуту продукції можливостям досліджуваного підприємства, з урахуванням розрахунку відповідних показників.

Отже, аудит управлінської діяльності в країні проходить нелегкий шлях становлення та розвитку. Вирішення питань щодо розробки відповідних стандартів та нормативно-законодавчих актів регламентування процесу проведення аудиту управлінської діяльності на вітчизняних промислових підприємствах, визначення головних концептуальних засад, організації, методології та методичного забезпечення з урахуванням сучасних ринкових умов господарювання сприятиме поширенню аудиту управлінської діяльності в Україні в умовах сьогодення.

ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ

**Євтушевська О.О., канд. екон. наук, доцент
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

Поняття «пруденційний» увійшло в активне вживання в українській мові на початку 21 століття в значенні обережний, розсудливий, далекоглядний.

Сфера вживання – фінансово-економічна лексика. Мова запозичення – англійська. Причина запозичення – активне використання слова в міжнародних фінансах і складність однозначного перекладу на українську мову англійського слова *prudential*.

Сьогодні поняття «пруденційний» в основі понять «пруденційний нагляд», «пруденційні норми», «пруденційне регулювання». Точного визначення цих понять ще не склалося, але їх зміст кристалізується навколо наступних стрижнів:

— Пруденційний нагляд – попередній, «ранній» нагляд, що дозволяє реєструвати потенційні можливості ускладнень і проблем в діяльності фінансових інститутів.

— Пруденційні норми – обов'язкові вимоги, виконання яких забезпечує надійність, ліквідність і платоспроможність, управління ризиками, захист інтересів акціонерів і вкладників.

— Пруденційне регулювання – те саме, що і пруденційний нагляд.

Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) 12 квітня 2012 р. за № 17 запроваджена Концепція пруденційного нагляду за діяльністю професійних учасників фондового ринку. Основними цілями пруденційного нагляду є забезпечення реалізації єдиної державної політики, захист активів інвесторів і, як наслідок, посилення довіри інвесторів до фондового ринку України, запобігання настанню неплатоспроможності професійних учасників фондового ринку через застосування відповідних заходів шляхом:

— формування системи оцінки ризиків в діяльності професійних учасників фондового ринку та управління ними;

— встановлення особливостей організації та проведення внутрішнього аудиту (контролю);

— контролю за платоспроможністю, ліквідністю та прибутковістю професійних учасників фондового ринку;

— запобігання виникненню системних ризиків на фондовому ринку з метою забезпечення стійкості і надійності всього ринку в цілому;

— розробки принципів корпоративного управління професійних учасників фондового ринку;

— прогнозування майбутніх фінансових результатів на основі аналізу отриманої інформації.

Концепція розроблена з метою впровадження пруденційного нагляду за діяльністю професійних учасників фондового ринку.

Сфера застосування Концепції враховуватиме принцип пропорційності для полегшення адміністративного навантаження на невеликі установи.

Концепція передбачає поетапне впровадження: підготовчий та основний етапи. Реалізація підготовчого етапу є передумовою виконання основних етапів Концепції.

Підготовчий етап впровадження пруденційного нагляду включає:

— перехід на міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ);

— посилення ролі і відповідальності аудиторів;

— створення комплексної інформаційної системи Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР);

— посилення інституційної здатності Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) шляхом підготовки кваліфікованих кадрів.

Основний етап передбачає підготовку нормативно-правових актів та методичних рекомендацій щодо провадження пруденційного нагляду за діяльністю професійних учасників фондового ринку в розрізі видів діяльності на фондовому ринку. Сукупність заходів реалізації Концепції не мають прямо послідовний характер їх виконання, а можуть здійснюватися паралельно.

На кожному етапі відбуватиметься проведення консультацій з ринком для аналізу кількісного та якісного впливу її положень. Концепція передбачає, що професійні учасники фондового ринку та їх клієнти мають заохочуватися до пруденційної (обачливої) поведінки при прийнятті рішень щодо фінансової послуги.

Державний контроль за діяльністю компаній з управління активами (КУА) та за діяльністю осіб, які провадять діяльність з управління пенсійними активами здійснюється НКЦПФР відповідно до вимог законодавства, що регулюють таку діяльність на фондовому ринку.

На даний час окремі елементи пруденційного нагляду застосовуються на різних етапах існування КУА, інститутів спільного інвестування (ІСІ) та осіб, які провадять діяльність з управління пенсійними активами, а саме:

— у процесі отримання заявником ліцензії на провадження професійної діяльності на фондовому ринку, створення ІСІ, реєстрації емісії цінних паперів ІСІ;

— під час діяльності КУА, осіб, які провадять діяльність з управління пенсійними активами, ІСІ;

— при анулюванні ліцензії КУА, ліквідації ІСІ та скасуванні емісії цінних паперів ІСІ.

Для визначення та характеристики рівня ризикованості конкретного суб'єкта нагляду – торговця цінними паперами – використовуються такі групи показників:

— нормативи достатності капіталу, що визначають фінансову спроможність такого суб'єкта, певний час підтримувати нормальне функціонування виключно за рахунок власного капіталу (регулятивний капітал, адекватність регулятивного капіталу, адекватність капіталу першого рівня, коефіцієнт левериджу (LR));

— нормативи ліквідності, пов'язані з забезпеченням здатності торговців цінними паперами здійснювати розрахунки за власними зобов'язаннями (для торговців цінними паперами встановлений тільки один показник – норматив абсолютної ліквідності);

— нормативи продуктивності, які встановлюються з метою обмеження співвідношення загальної суми договорів, укладених торговцем цінними паперами, але не виконаних на день розрахунку (відкриті позиції), до розміру капіталу торговця цінними паперами залежно від видів професійної діяльності на фондовому ринку (ці нормативи не пов'язані з бухгалтерським обліком і не є фінансовими).

З 01.01.2016 року торговець цінними паперами розраховує станом на кожний робочий день наступні пруденційні показники:

1) Мінімальний розмір регулятивного капіталу (норматив – 75 % від мінімального розміру статутного капіталу для торговця, тобто нормативи можуть приймати такі значення:

— лише дилерська діяльність – не менше 375 тис. грн.;

— брокерська діяльність – не менше 750 тис. грн.;

— андеррайтинг та/або управління ЦП – не менше 5 250 тис. грн.;

— наявність/відсутність ліцензії депозитарної установи на норматив не впливає);

2) Норматив адекватності регулятивного капіталу (норматив – не менше 6%).

3) Норматив адекватності капіталу першого рівня (норматив – не менше 4,5%).

4) Коефіцієнт фінансового левериджу (норматив – в межах від 0 до 1).

5) Коефіцієнт абсолютної ліквідності (норматив – не менше 0,2).

Таким чином, при впровадженні пруденційного нагляду на українському фондовому ринку враховується європейський досвід та застосовуються різні підходи та нормативи для пруденційного нагляду за діяльністю з торгівлі цінними паперами, депозитарною діяльністю та діяльністю з управління активами інституційних інвесторів.

ОПЕРАЦІЇ КРЕДИТНОГО ХАРАКТЕРУ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У БАНКАХ

**Мельник Ю.М., к.е.н., доцент кафедри обліку та аудиту
Одеська національна академія харчових технологій, м. Одеса**

У структурі активних операцій банків традиційно найбільшу питому вагу займають кредитні операції. При цьому активізація кредитних операцій банків України в останні роки супроводжується одночасним зниження їх прибутковості, що зумовлено передусім фінансовою кризою та нестабільністю фінансових ринків, недосконалістю нормативно-правового забезпечення та високим рівнем конкуренції тощо. На теперішній час значна частина капіталів банків втрачено через неповернення кредитів, у зв'язку із кризою та падінням виробництва, зменшився попит на позики.

Кредитні операції є найбільш ризикованим видом активної діяльності банку. Про це яскраво свідчить, зокрема, питома вага проблемних кредитів у їхніх кредитних портфелях. Кредитний ризик виникає кожного разу, коли банк надає кошти, бере зобов'язання про їх надання, або іншим чином ризикує ними відповідно до кредитних договорів незалежно від того, де відображається операція – на балансі чи поза балансом банку.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ АУДИТУ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	
Васьковська К.О.	395
ПРУДЕНЦІЙНИЙ НАГЛЯД ЯК СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ ТОРГОВЦІВ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ	
Євтушевська О.О.	397
ОПЕРАЦІЇ КРЕДИТНОГО ХАРАКТЕРУ: ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ У БАНКАХ	
Мельник Ю.М.	399
АНАЛІЗ ПРИБУТКОВОСТІ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	
Ощепков О.П., Магденко С.О.	401
ВНУТРІШНЬОГОСПОДАРСЬКИЙ КОНТРОЛЬ ДІЯЛЬНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ	
Стасюкова К.В., Головаченко Л.М.	403
ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ	
Купріна Н.М., Маркова Т.Д., Баранюк Х.О.	404
АСПЕКТИ ФІНАНСОВОГО АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ: ОЦІНКА ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ТА ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА	
Ступницька Т.М., Пчелянська Г.Б.	406
НАУКОВІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	
Ткачук Г.О.	408
ЕЛЕКТРОННИЙ ДОКУМЕНТООБІГ, ВИМОГИ ДО ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ	
Скляр Л.Б.	409
СУЧАСНИЙ СТАН СТРАХОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
Тарасова О.В.	411
СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ ТА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»	
«ПРОДОВОЛЬЧА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ» ЯК ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ВИЗНАЧЕННЯ	
Криницька О.О., Ткачук Т.І.	413
СЕКЦІЯ «СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ, ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА СПОРТ»	
ПАРТНЕРСТВО УКРАЇНА-НАТО – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОГО КУРСУ	
Соловей А.О., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	415
ПРО ІСТОРИКО-ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ВЧЕНОГО	
Соловей А.О., Кананихіна О.М., Ботіка Т.С., Мамроцька О.А.	416
ПЕРШИЙ ЗИМОВИЙ ПОХІД: ОДЕСЬКИЙ ПЕРІОД	
Шишко О.Г.	419
ПРОПАГАНДА В ПУБЛІЧНІЙ ПОЛІТИЦІ	
Дмитрашко С.А.	420
СОЦІАЛЬНЕ ПРОГНОЗУВАННЯ ЯК ОСНОВА ДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ	
Орлова В.О.	422
КОНФЛІКТ ЦИВІЛІЗАЦІЙ ЯК РУШІЙ ПРОГРЕСУ ЛЮДСТВА	
Петракова Є. Р., Черняк Г.А.	423
ЩОДО ПРОБЛЕМИ ОЦІНЮВАННЯ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ЗНАННЯ	
Лар'яновський І.С.	425
МОДЕЛЬ СИСТЕМИ БЕЗОПЛАТНОЇ ПРАВОВОЇ ДОПОМОГИ УКРАЇНИ У ПОРІВНЯННІ З ІНШИМИ КРАЇНАМИ	
Осадча І.А.	427
ТЕОРЕТИКО-ЕМПІРИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПРОНИКЛИВОСТІ	
Сороченко О.В.	429
САМОРЕАЛІЗАЦІЯ В СУЧАСНІЙ КОМЕРЦІЙНІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	
Мельник Ю.М., Тодорова С.М., Шевченко Г.А.	430
ПСИХОЛОГІЧНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ПЕРСОНАЛУ	
Черкаський А.В.	432
ГЕНДЕРНИЙ РОЗРИВ У ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІЙ ВЛАСНОСТІ: ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА	
Дружкова І.С.	433
ІНШОМОВНІ МОВЛЕННЄВІ УМІННЯ ТА СПЕЦИФІКА ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ	
Верейтіна І.А., Попель О.В., Добровольська Н.Л.	434